

**Jaarverslaggeving 2015**

**Stichting Zorggroep Charim**

**INHOUDSOPGAVE**

**Pagina**

**5.1 Jaarrekening 2015**

5.1.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2015	4
5.1.2	Geconsolideerde resultatenrekening over 2015	5
5.1.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2015	6
5.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	7
5.1.5	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2015	14
5.1.6	Mutatieoverzicht immateriële vaste activa	22
5.1.7	Mutatieoverzicht materiële vaste activa	22
5.1.8	Mutatieoverzicht financiële vaste activa	23
5.1.9	Overzicht langlopende schulden ultimo 2015	24
5.1.10	Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening over 2015	25
5.1.11	Balans per 31 december 2015	29
5.1.12	Resultatenrekening over 2015	30
5.1.13	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	31
5.1.14	Toelichting op de balans per 31 december 2015	32
5.1.15	Mutatieoverzicht immateriële vaste activa	40
5.1.16	Mutatieoverzicht materiële vaste activa	40
5.1.17	Mutatieoverzicht financiële vaste activa	41
5.1.18	Overzicht langlopende schulden ultimo 2015	42
5.1.19	Toelichting op de resultatenrekening over 2015	43

**5.2 Overige gegevens**

5.2.1	Vaststelling en goedkeuring jaarrekening	48
5.2.2	Statutaire regeling resultaatbestemming	48
5.2.3	Resultaatbestemming	48
5.2.4	Gebeurtenissen na balansdatum	48
5.2.5	Nevenvestigingen	48
5.2.6	Controleverklaring	49

## **5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING**

5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

5.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2015  
(na resultaatbestemming)

	Ref.	31-dec-15 €	31-dec-14 €
<b>ACTIVA</b>			
<b>Vaste activa</b>			
Materiële vaste activa	2	55.834.115	58.020.566
Financiële vaste activa	3	375.427	389.795
Totaal vaste activa		<u>56.209.542</u>	<u>58.410.361</u>
<b>Vlottende activa</b>			
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	-137.341	217.234
Debiteuren en overige vorderingen	7	2.344.133	691.971
Liquide middelen	9	16.724.748	16.799.892
Totaal vlottende activa		<u>18.931.540</u>	<u>17.709.097</u>
<b>Totaal activa</b>		<u><u>75.141.082</u></u>	<u><u>76.119.458</u></u>
<b>PASSIVA</b>			
<b>Groepsvermogen</b>			
Kapitaal	10	23.301	23.301
Bestemmingsreserves		0	0
Bestemmingsfondsen		11.400.453	9.476.005
Algemene en overige reserves		5.349.805	4.673.791
Totaal groepsvermogen		<u>16.773.559</u>	<u>14.173.097</u>
<b>Vorzieningen</b>	11	7.477.466	9.013.584
<b>Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)</b>	12	36.983.745	39.353.610
<b>Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)</b>			
Schulden uit hoofde van financieringoverschot	6	853.907	849.319
Overige kortlopende schulden	13	13.052.405	12.729.848
<b>Totaal passiva</b>		<u><u>75.141.082</u></u>	<u><u>76.119.458</u></u>

5.1.2 GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2015

	<u>Ref.</u>	<u>2015</u> €	<u>2014</u> €
<b>BEDRIJFSOPBRENGSTEN:</b>			
Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning	16	60.269.103	62.829.815
Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdzorg)	17	1.297.456	263.861
Overige bedrijfsopbrengsten	18	4.811.613	4.003.406
<b>Som der bedrijfsopbrengsten</b>		<u>66.378.172</u>	<u>67.097.082</u>
<b>BEDRIJFSLASTEN:</b>			
Personeelskosten	19	42.968.717	43.644.807
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	20	3.959.393	3.980.842
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	21	0	0
Overige bedrijfskosten	22	15.438.172	15.574.244
<b>Som der bedrijfslasten</b>		<u>62.366.282</u>	<u>63.199.893</u>
<b>BEDRIJFSRESULTAAT</b>		4.011.890	3.897.189
Financiële baten en lasten	23	-1.411.428	-1.532.958
<b>RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING</b>		<u>2.600.462</u>	<u>2.364.231</u>
Buitengewoon resultaat		0	0
<b>RESULTAAT BOEKJAAR</b>		<u><u>2.600.462</u></u>	<u><u>2.364.231</u></u>
<b>RESULTAATBESTEMMING</b>			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2015</u> €	<u>2014</u> €
Toevoeging/(onttrekking):			
Bestemmingsfonds aanvaardbare kosten		1.924.448	1.961.679
Algemene / overige reserves		676.014	402.552
		<u>2.600.462</u>	<u>2.364.231</u>

## 5.1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2015

	Ref.	2015	2014
		€	€
<b>Kasstroom uit operationele activiteiten</b>			
Bedrijfsresultaat		4.011.890	3.897.189
Aanpassingen voor:			
- afschrijvingen en overige waardeverminderingen	20	3.959.393	3.980.842
- mutaties voorzieningen	11	<u>-1.536.118</u>	<u>474.858</u>
		2.423.275	4.455.700
Veranderingen in vlottende middelen:			
- mutatie onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	354.575	0
- vorderingen	7	-1.652.163	293.454
- vorderingen/schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk -overschot	6	4.588	733.140
- kortlopende schulden (excl. schulden aan banken)	13	<u>319.861</u>	<u>1.078.518</u>
		-973.139	2.105.112
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		<u>5.462.026</u>	<u>10.458.001</u>
Ontvangen interest	23	144.608	173.396
Betaalde interest	23	<u>-1.574.237</u>	<u>-1.776.620</u>
		-1.429.629	-1.603.224
<b>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</b>		<u>4.032.397</u>	<u>8.854.777</u>
<b>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</b>			
Investerings materiële vaste activa	2	-1.800.933	-508.147
Desinvesteringen materiële vaste activa	2	<u>42.359</u>	<u>0</u>
<b>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</b>		-1.758.574	-508.147
<b>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</b>			
Nieuw opgenomen leningen	12	0	0
Aflossing langlopende schulden	12	<u>-2.348.967</u>	<u>-3.108.644</u>
<b>Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten</b>		-2.348.967	-3.108.644
<b>Mutatie geldmiddelen</b>		<u><u>-75.144</u></u>	<u><u>5.237.986</u></u>
Stand geldmiddelen per 1 januari		16.799.892	11.561.906
Stand geldmiddelen per 31 december		<u>16.724.748</u>	<u>16.799.892</u>
Mutatie geldmiddelen		-75.144	5.237.986

**Toelichting:**

Er is gebruik gemaakt van de indirecte methode bij de opstelling van het kasstroomoverzicht. In het kasstroomoverzicht zijn een aantal grotere mutaties zichtbaar. Dit betreft onder andere de vermindering van de voorzieningen door onttrekkingen aan de voorziening reorganisatie. Daarnaast is sprake van een toename van de vorderingen als gevolg van de wijzigingen in de financiering van de zorg.

## 5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

### 5.1.4.1 Algemeen

#### **Algemene gegevens en groepsverhoudingen**

Zorginstelling Stichting Zorggroep Charim is statutair (en feitelijk) gevestigd te Veenendaal, op het adres Grote Beer 10. Stichting Zorggroep Charim bestaat uit: Zorginstelling Stichting Zorggroep Charim en Stichting Charim Vastgoed. De jaarrekening van Stichting Charim Vastgoed is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Zorggroep Charim te Veenendaal.

#### **Doelstelling**

Stichting Zorggroep Charim heeft een christelijke identiteit en heeft ten doel het zonder winstoogmerk en met respect voor ieders levensbeschouwing aanbieden van intramurale en extramurale verzorging en verpleging alsmede behandeling, begeleiding en overige gerelateerde diensten ten behoeve van personen die aantoonbaar behoefte hier aan hebben.

#### **Verslaggevingsperiode**

De jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2015, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2015.

#### **Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening**

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ 655, titel 9 BW2 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

#### **Continuïteit**

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

#### **Presentatie valuta**

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de stichting.

#### **Gebruik van schattingen**

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie, en vereisen een aantal schattingen en veronderstellingen:

- Waardering vaste activa
- Voorzieningen
- Onderhandenwerk GRZ

De waarderingsgrondslagen voor deze specifieke posten worden apart toegelicht in dit hoofdstuk.

#### **Consolidatie**

In de geconsolideerde jaarrekening zijn tevens opgenomen de gegevens van de stichtingen die tot de groep behoren. Dit betreft de volgende stichtingen en vennootschappen:

- Stichting Zorggroep Charim, gevestigd Grote Beer 10, 3902 HK te VEENENDAAL
- Stichting Charim Vastgoed, gevestigd Grote Beer 10, 3902 HK te VEENENDAAL

De gegevens van beide stichtingen zijn volledig betrokken in de geconsolideerde jaarrekening.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van stichting Zorggroep Charim. Bij het opstellen van de jaarrekening van Stichting Charim Vastgoed zijn geen afwijkende grondslagen toegepast.

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de stichting en bovengenoemde rechtspersonen waarover volledige zeggenschap kan worden uitgeoefend. In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de groep gemaakte winsten.

#### **Verbonden rechtspersonen**

Alle groepsmaatschappijen, zoals opgenomen in de paragraaf consolidatie worden aangemerkt als verbonden partij. Er is geen sprake van andere verbonden partijen waarmee Zorggroep Charim transacties is aangegaan. Transacties tussen groepsmaatschappijen worden in de consolidatie geëlimineerd. De kosten van Stichting Zorggroep Charim worden doorbelast aan Stichting Charim Vastgoed op basis van reële inschatting van de inspanning ten behoeve van deze stichting. Zorggroep Charim is geen transacties met verbonden partijen aangegaan die niet onder normale marktvoorwaarden hebben plaatsgevonden.

#### **Fouterstel, Schattingswijziging en Stelselwijzigingen**

Er is geen sprake van wijzigingen ten op zichte van voorgaand jaar met betrekking tot schattingen en stelselwijzigingen ook zijn achteraf geen fouten geconstateerd met betrekking tot voorgaand jaar.

## 5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

### 5.1.4.1 Algemeen

#### **Presentatiewijziging opbrengsten**

De presentatie van de opbrengsten in de resultatenrekening met inbegrip van de vergelijkende cijfers (waar mogelijk) is aangepast aan de gewijzigde bekostiging van onze instelling (zoals toegelicht in § 5.1.10 in deze jaarrekening). Dit wijkt af van het voorgeschreven model van de Richtlijn 655 Gezondheidszorg (versie 2015), maar is in overeenstemming met Ontwerp Richtlijn 655 Gezondheidszorg (versie 2016). Naar onze mening geeft de nieuwe presentatie beter inzicht in de herkomst en aard van de opbrengsten."

#### **Herrubricering**

De cijfers voor 2014 zijn, waar nodig, geherrubriceerd om vergelijkbaarheid met 2015 mogelijk te maken. De volgende aanpassingen zijn gedaan:

- Het onderhanden werk, de nog te factureren DBC's GRZ en de reservering voor budgetoverschrijding zijn in de balans samengevoegd tot één bedrag. De reservering voor budgetoverschrijding ad € 235.611 was in de jaarrekening 2014 nog verantwoord onder de schulden uit hoofde van financiering. Deze laatste post is in de vergelijkende cijfers hierdoor € 235.611 lager dan in de jaarrekening 2014. Deze aanpassing geldt voor de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening.

- Tot en met 2014 werd de omzet van de toko's in de verantwoording in mindering gebracht op de voedingskosten. In de jaarrekening 2015 is deze omzet verantwoord onder de overige opbrengsten. Voor de vergelijkende cijfers 2014 geldt dat deze omzet ad € 646.723 is geherrubriceerd waardoor zowel de omzet als de kosten voor dit bedrag zijn verhoogd ten opzichte van de jaarrekening 2014.

- In de jaarrekening 2014 zijn in de toelichting op de balans overige kortlopende schulden ad € 90.469 en overige vooruitontvangen opbrengsten ad € 57.515 verantwoord. In de jaarrekening 2015 zijn deze posten in de vergelijkende geherrubriceerd. Hierdoor is nu onder de kortlopende schulden 2014 opgenomen een bedrag aan vooruitontvangen opbrengsten ad € 3.076 en € 144.912 aan overlopende passiva. Het totaal van de kortlopende schulden is ongewijzigd gebleven.

- In de jaarrekening 2014 werd in de toelichting op de resultatenrekening onder de overige bedrijfskosten de dotatie en / of vrijval van de onderhoudsvoorzieningen op een aparte regelgepresenteerd als dotatie / vrijval voorzieningen. In de vergelijkende cijfers is deze post nu opgenomen onder de onderhoudskosten.

### 5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

#### **Activa en passiva**

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen als een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

#### **Materiële vaste activa**

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De kostprijs van de activa die door de stichting in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging. Verder omvat de vervaardigingsprijs een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente op schulden over het tijdvak dat kan worden toegerekend aan de vervaardiging van de activa.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

#### **Groot onderhoud**

Voor de kosten van periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de voorzieningen aan de passiefzijde van de balans. De uitgaven voor groot onderhoud worden ten laste gebracht van deze voorziening. Zie hiervoor ook de grondslag onder het hoofd Voorzieningen.

Ruimten gebruik nestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere onbrenstwaarde.

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen.



#### 5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

##### 5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

###### *Afschrijvingstermijnen*

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur, rekeninghoudend met de restwaarde. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen en terreinen	0-10%
- Machines en installaties	5-20%
- Andere vaste bedrijfsmiddelen	10-33%

De afschrijvingspercentages bij investeringen in gebouwen worden afgestemd op de reële (resterende) economische levensduur en niet meer op basis van de standaardnormen van de NZA. Hierdoor kan tot 2018, vanaf wanneer volledig sprake is van vergoeding op basis van de NHC, een verschil ontstaan tussen de werkelijke afschrijvingen en de vergoeding hiervoor vanuit de AWBZ.

###### **Financiële vaste activa**

De grondslagen voor overige financiële vaste activa (overige vorderingen) zijn opgenomen onder het hoofd Financiële instrumenten.

###### **Bijzondere waardeverminderingen**

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige nettokasstroom die het actief naar verwachting zal genereren. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

De opbrengstwaarde is gebaseerd op de geschatte verkoopprijs minus de geschatte kosten welke nodig zijn om de verkoop te realiseren.

###### Vervreemding vaste activa

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Belangrijke veronderstellingen die zijn gehanteerd bij de benadering van de contante waarde van de kasstromen zijn:

- Bij het opstellen van deze jaarrekening wordt het uitgangspunt gehanteerd dat sprake is van één kasstroomgenererende eenheid voor de hele zorggroep.
- Voor de gehele zorggroep geldt dat is uitgegaan van de continuïteit van de omvang van de activiteiten rekeninghoudend met de resterende levensduur en restwaarde van de verschillende vastgoedobjecten.
- Verder zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:
  - De afbouw van de omzet ZZZ 1-3 (tot 2020);
  - de toename van het aantal Scheiden, wonen en zorg cliënten in gelijke mate toenemend als het aantal ZZZ 1-3 plaatsen afneemt;
  - Verwerking van het effect van de afbouw van de oude kapitaalslastenvergoeding en de opbouw van de NHC-vergoeding tot en met 2017.
  - Een leegstandspercentage van 3%;
  - Omzetspecifieke indexatie voor de komende 3 jaar.
  - een algemene indexatie / groeivoet van 1,5% voor alle opbrengsten vanaf 2019;
  - een indexatie / groeivoet van alle kosten van 1,5% met uitzondering van financiële baten en lasten en afschrijvingen.
- Een disconteringsvoet van 5,5%, zijnde het gemiddelde van de externe vermogenskosten van Charim en het gewenste rendement op het eigen vermogen van 7,5%.

Het verschil tussen de boekwaarde van de vaste activa per 31 december 2015 inclusief de mutaties in het werkkapitaal en de contante waarde van de toekomstige kasstromen (carrying value) bedraagt met deze uitgangspunten € 6,75 mln. Aangezien dit saldo positief is, is geen sprake van bijzondere waardeverminderingen in het boekjaar.

## 5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

### 5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

#### **Financiële instrumenten**

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. De stichting heeft geen contracten afgesloten met betrekking tot afgeleide financiële instrumenten (derivaten). In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: handelsportefeuille (financiële activa en financiële verplichtingen), verstrekte leningen en overige vorderingen en overige financiële verplichtingen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

#### *Financiële vaste activa*

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs (nominale waarde) verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. Het geactiveerde disagio wordt lineair afschreven gedurende de looptijd van de langlopende leningen. De geactiveerde boeterente wordt afgeschreven tegen het verschil tussen de vergoede rente op basis van de NZA beleidsregels en de werkelijk betaalde rente op de langlopende leningen.

#### *Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen*

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

#### **Vorderingen**

De grondslagen voor vorderingen zijn opgenomen onder het hoofd Financiële instrumenten.

#### *Onderhandenwerk GRZ*

Het onderhanden werk GRZ betreft lopende of nog niet gefactureerde revalidatie-trajecten (DBC's) per balansdatum. Deze trajecten worden gewaardeerd aan de hand van de externe grouper beschikbaar gesteld door de zorgverzekeraar. De waardering geschiedt tegen de opbrengstwaarde van de op balansdatum gerealiseerde uren en verpleegdagen van de openstaande trajecten. Een (verwachte) overschrijding van de contractuele afspraken met de zorgverzekeraars wordt in mindering gebracht op het OHW.

Op het onderhanden werk worden de voorschotten die ontvangen zijn van verzekeraars in mindering gebracht. Het onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten wordt in de balans gepresenteerd als een gesaldeerde post van de per werk gerealiseerde kosten en ontvangen voorschotten. Het saldo van het onderhanden werk kan per balansdatum een debetstand of een creditstand zijn, afhankelijk van de mate van de gerealiseerde kosten en toegerekende winst, verwerkte verliezen en ontvangen voorschotten.

Indien het saldo van de DBC / DBC-zorgproduct per zorgverzekeraar een:

- a. debetstand vertoont, wordt het netto-bedrag verwerkt als een actief;
- b. een creditstand vertoont, wordt het netto-bedrag verwerkt als een schuld.

#### **Liquide middelen**

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

#### 5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

##### 5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

###### **Voorzieningen (algemeen)**

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen de contante waarde van de beste schatting van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. De disconteringsvoet waartegen contant wordt gemaakt geeft de actuele marktrente weer. De actuele marktrente wordt bepaald op basis van het rendement op hoogwaardige ondernemingsobligaties op een liquide markt; Indien de liquide markt ontbreekt wordt de actuele marktrente bepaald op basis van het rendement op staatsleningen.

Voor kortdurende verplichtingen wordt bij de berekening van de contante waarde de disconteringsvoet gelijk gesteld aan 1. De impact van deze inschatting is niet significant ten aanzien van het beeld van de voorzieningen en de jaarrekening als geheel.

Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen en verliezen in de voorzieningen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de resultatenrekening gebracht.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

###### **Groot onderhoud:**

De voorziening groot onderhoud wordt gevormd voor verwachte kosten inzake periodiek onderhoud van panden, installaties, e.d., gebaseerd op een meerjaren onderhoudsplan. De voorziening is gebaseerd op nominale waarde.

###### **Jubileumuitkeringen:**

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 1,53%.

###### **Reorganisatie:**

Een reorganisatievoorziening wordt getroffen als op balansdatum een gedetailleerd reorganisatieplan is geformaliseerd en uiterlijk op opmaakdatum van de jaarrekening de gerechtvaardigde verwachting van uitvoering van het plan is gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. Van een gerechtvaardigde verwachting is sprake als is gestart met de uitvoering van de reorganisatie, of als de hoofdlijnen bekend zijn gemaakt aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. In de reorganisatievoorziening worden de als gevolg van de reorganisatie noodzakelijke kosten opgenomen die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de stichting.

De voorziening organisatieontwikkeling betreft aanpassingen van de organisatiestructuur en de (personele) kosten daaruit voortvloeiend. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde.

###### **Langdurig zieken:**

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting per balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomst). De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde.

###### **Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen**

De grondslagen voor schulden en financiële verplichtingen zijn opgenomen onder het hoofd Financiële instrumenten.

#### 5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

##### 5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

###### Leasing

Zorggroep Charim kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend, en niet zozeer de juridische vorm.

###### *Financiële leases*

Zorggroep Charim treedt niet op als een lessee in een financial lease. Er zijn geen financial leases verwerkt in de balans.

###### *Operationele leases*

Als zorggroep Charim optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

#### 5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

##### 5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

###### **Algemeen**

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden in de resultatenrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

###### **Opbrengsten**

De opbrengsten uit dienstverlening worden verantwoord naar rato van de verrichte prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum en in verhouding tot in totaal te verrichten diensten (onder de voorwaarde dat het resultaat betrouwbaar kan worden geschat, dit indien aan de volgende voorwaarden is voldaan: a. het bedrag kan op betrouwbare wijze worden bepaald; b. waarschijnlijke economische voordelen; c. de mate waarin de dienstverlening op de balansdatum is verricht kan op betrouwbare wijze worden bepaald; en d. gemaakte kosten en kosten die nog moeten worden gemaakt kunnen betrouwbaar worden bepaald; als dat niet kan dan worden opbrengsten slechts verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening).

Bij de berekening van het wettelijk budget voor aanvaardbare kosten is geen rekening gehouden met de na-indexering. De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

###### **Overige (Overheids-)subsidies**

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de stichting zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de stichting gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de resultatenrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie voor kosten van een actief worden systematisch in de resultatenrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

###### **Personele kosten**

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voorzover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

#### 5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

##### 5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

###### **Pensioenen**

Zorggroep Charim heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Zorggroep Charim.

De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Zorggroep Charim betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfonds. Daarbij behoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De 'nieuwe' dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken, zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. In februari 2016 bedroeg de dekkingsgraad 96%. Het vereiste niveau van de dekkingsgraad is 127%. Het pensioenfonds verwacht volgens het herstelplan binnen 12 jaar hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren.

Zorggroep Charim heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Zorggroep Charim heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord

###### **Financiële baten en lasten**

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest.

##### 5.1.4.4 Grondslagen van segmentering

De netto-omzet stromen zijn niet te onderscheiden naar bedrijfstak of geografisch gebied. Om die reden heeft geen verdere segmentering plaatsgevonden.

##### 5.1.4.5 Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Betalingen welke voortvloeien uit langlopende leningen worden voor het gedeelte dat betrekking heeft op de rente opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als kasstroom uit financieringsactiviteiten. In deze opstelling is de mutatie van de kortlopende schulden aan de kredietinstellingen begrepen in de mutatie van de liquide middelen.

## 5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

## ACTIVA

## 2. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	43.599.576	45.176.178
Machines en installaties	9.597.718	10.471.155
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	2.454.336	2.251.151
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	182.485	122.082
Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	0	0
<b>Totaal materiële vaste activa</b>	<u><b>55.834.115</b></u>	<u><b>58.020.566</b></u>
<i>Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	<u><b>2015</b></u>	<u><b>2014</b></u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	58.020.566	61.388.371
Bij: investeringen	1.800.933	598.395
Bij: herwaarderingen	0	0
Af: afschrijvingen	3.945.025	3.966.200
Af: bijzondere waardeverminderingen	0	0
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: desinvesteringen	42.359	0
<b>Boekwaarde per 31 december</b>	<u><b>55.834.115</b></u>	<u><b>58.020.566</b></u>

**Toelichting:**

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.7.

Onder de materiële vaste activa zijn geen activa opgenomen waarvan Zorggroep Charim niet juridisch eigenaar is of waarvan de zorginstelling niet alleen het economisch eigendom heeft.

Onder de materiële vaste activa zijn activa opgenomen voor een bedrag van EUR 12.946.000 (2014: 13.729.000) waarvan de beschikbaarheid berust op een beperkt genotsrecht, een erfpachtrecht. De erfpachtrechten zijn afgekocht door middel van een jaarlijks te betalen canon. Dit geldt tot 2041 voor de locatie de Tollekamp in Rhenen en voor onbepaalde tijd voor de locatie Elim in Amerongen.

De materiële vaste activa dienen voor een bedrag van EUR 53,2 miljoen (2014: 55,6 miljoen) als onderpand voor schulden aan kredietinstellingen, waarvan EUR 39,5 miljoen (2014: EUR 41,6 miljoen) als garantie op leningen die zijn geborgd via het Waarborgfonds voor de Zorg. De instelling heeft zich verbonden niet zonder voorafgaande toestemming van het WFZ omroerende goederen die zijn gefinancierd met geborgde leningen te vervreemden of met een ander zakelijk recht te bezwaren. Tevens heeft de instelling zich verbonden om op eerste verzoek van het WFZ, een recht van hypotheek aan het WFZ te verstrekken op onroerende zaken waarvoor een lening is aangegaan die geheel of gedeeltelijk door het WFZ is geborgd.

**Actuele waarde**

Onder de waarderingsgrondslagen is, onder het kopje bijzondere waardeverminderingen een toelichting opgenomen met betrekking tot de bedrijfswaarde van het vastgoed. In deze berekening zijn de gevolgen van de transitie van integrale bekostiging naar prestatiebekostiging doorgerekend. Uit deze berekening volgt geen noodzaak tot een bijzondere waardevermindering.

Het verschil tussen de boekwaarde van de vaste activa per 31 december 2015 inclusief de mutaties in het werkkapitaal en de contante waarde van de toekomstige kasstromen (carrying value) bedraagt met deze uitgangspunten € 6,75 mln. Aangezien dit saldo positief is, is geen sprake van bijzondere waardeverminderingen in het boekjaar.

**5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS**

**ACTIVA**

**3. Financiële vaste activa**

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€	€
Overige vorderingen	375.427	389.795
Totaal financiële vaste activa	<u>375.427</u>	<u>389.795</u>
<i>Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:</i>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	389.795	404.438
Amortisatie (dis)agio	-14.368	-14.643
<b>Boekwaarde per 31 december</b>	<u>375.427</u>	<u>389.795</u>

**Toelichting:**  
De financiële vaste activa betreft geactiveerde disagio op afgesloten langlopende leningen.

**5. Vorderingen en schulden uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten**

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€	€
Vorderingen uit hoofde van bekostiging ZVW:		
1. Vorderingen op verzekeraars op basis van OHW DBC's GRZ	256.317	180.810
2. Vorderingen op verzekeraars op basis van nog te factureren DBC's GRZ	223.528	272.035
3. voorziening niet gefinancierde schadelast	-617.186	-235.611
Totaal vorderingen uit hoofde van bekostiging	<u>-137.341</u>	<u>217.234</u>

**Specificatie vorderingen en schulden uit hoofde van DBC's/DBC-zorgproducten**

	<u>t/m 2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>totaal</u>
	€	€	€	€	€
<b>Saldo per 1 januari</b>	0	-114.926	-120.686	0	-235.612
Financieringsverschil boekjaar	0	0	0	-469.755	-469.755
Correcties voorgaande jaren	0	0	-18.449	0	-18.449
Betalingen/ontvangsten	<u>0</u>	<u>106.630</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>106.630</u>
Subtotaal mutatie boekjaar	0	106.630	-18.449	-469.755	-381.574
<b>Saldo per 31 december</b>	<u>0</u>	<u>-8.296</u>	<u>-139.135</u>	<u>-469.755</u>	<u>-617.186</u>

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Specificatie financieringsverschil in het boekjaar	2015 €	2014 €
Gefactureerde DBC's geopend in boekjaar	2.038.132	1.794.720
Onderhanden werk DBC's GRZ	252.977	180.810
Nog te factureren DBC's GRZ	223.528	272.035
Verwachte schadelast onderhanden werk in volgend boekjaar	190.033	111.737
Totale verwachte schadelast over boekjaar	<u>2.704.670</u>	<u>2.359.302</u>
Niet gefinancierde schadelast	469.755	120.685
Gerealiseerde omzet DBC's GRZ in boekjaar	2.648.163	2.527.797
Af: voorziening niet gefinancierde schadelast	-469.755	-120.685
Af: voorziening niet gefinancierde schadelast voorgaande jaren	-18.449	0
Opbrengsten zorgverzekeringswet GRZ in boekjaar	<u>2.159.959</u>	<u>2.407.112</u>

6. Vorderingen uit hoofde van financieringstekort en schulden uit hoofde van financieringsoverschot AWBZ/Wlz

	t/m 2012 €	2013 €	2014 €	2015 €	totaal €
<b>Saldo per 1 januari</b>	0	0	-849.319		-849.319
Financieringsverschil boekjaar				-304.227	-304.227
Correcties voorgaande jaren	0	0	0		0
Betalingen/ontvangsten	0	0	299.639		299.639
Subtotaal mutatie boekjaar	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>299.639</u>	-304.227	-4.588
<b>Saldo per 31 december</b>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-549.680</u>	<u>-304.227</u>	<u>-853.907</u>
Stadium van vaststelling (per erkenning):					
wlz	c	c	c	a	

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgverzekeraars

c= definitieve vaststelling NZa

	31-dec-15 €	31-dec-14 €
Waarvan gepresenteerd als:		
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	0	0
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot	853.907	849.319
	<u>-853.907</u>	<u>-849.319</u>

Specificatie financieringsverschil in het boekjaar	2015 €	2014 €
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	52.674.063	59.627.842
Af: vergoedingen ter dekking van het wettelijk budget	52.978.290	60.477.161
Totaal financieringsverschil	<u>-304.227</u>	<u>-849.319</u>



5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

7. *Debiteuren en overige vorderingen*

*De specificatie is als volgt:*

	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	1.426.159	292.161
Voorziening dubieuze debiteuren	-24.419	-25.505
Vooruitbetaalde bedragen	225.390	66.795
Nog te ontvangen bedragen:		
Nog te ontvangen WMO gemeentes	66.090	0
Nog te ontvangen subsidie 1e lijns verblijf, extramuraal behandeling	242.273	0
Overige nog te ontvangen bedragen	191.863	247.708
Overige overlopende activa:		
vorderingen op personeel	879	2.565
Belastingen	335	
Overige vorderingen	215.563	108.247
Totaal debiteuren en overige vorderingen	<u>2.344.133</u>	<u>691.971</u>

**Toelichting:**

De voorziening die in aftrek op de vorderingen is gebracht, bedraagt € 24,419 (2014:€ 25.505) en heeft betrekking op dubieuze debiteuren. De overige vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan 1 jaar.

9. *Liquide middelen*

*De specificatie is als volgt:*

	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€	€
Bankrekeningen	16.713.423	14.788.950
Kassen	10.079	9.699
Deposito	1.246	2.001.243
Totaal liquide middelen	<u>16.724.748</u>	<u>16.799.892</u>

**Toelichting:**

De liquide middelen staan geheel ter vrije beschikking van Zorggroep Charim.

Zorggroep Charim heeft de beschikking over een kredietfaciliteit in de vorm van een rekening-courant krediet van EUR 1,5 miljoen bij de ING. Hoofdelijk medeschuldenaar is Stichting Charim Vastgoed. In 2015 is geen gebruik gemaakt van dit rekening-courant krediet.

## 5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

## PASSIVA

## 10. Groepsvermogen

Het groepsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€	€
Kapitaal	23.301	23.301
Bestemmingsreserves	0	0
Bestemmingsfondsen	11.400.453	9.476.005
Algemene en overige reserves	5.349.805	4.673.791
Totaal groepsvermogen	<u>16.773.559</u>	<u>14.173.097</u>

## Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2015</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2015</u>
	€	€	€	€
Kapitaal	23.301	0	0	23.301
Totaal kapitaal	<u>23.301</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>23.301</u>

## Bestemmingsreserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2015</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2015</u>
	€	€	€	€
Bestemmingsreserves:				
Herwaarderingsreserve:				
Totaal bestemmingsreserves	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

## Bestemmingsfondsen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2015</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2015</u>
	€	€	€	€
Bestemmingsfondsen:				
Legaten	95.478	0	0	95.478
Reserve aanvaardbare kosten:	9.380.527	1.924.448	0	11.304.975
Totaal bestemmingsfondsen	<u>9.476.005</u>	<u>1.924.448</u>	<u>0</u>	<u>11.400.453</u>

## Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2015</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2015</u>
	€	€	€	€
Algemene reserves:	4.673.791	676.014	0	5.349.805
Overige reserves:				
Totaal algemene en overige reserves	<u>4.673.791</u>	<u>676.014</u>	<u>0</u>	<u>5.349.805</u>

**Toelichting:**

*Bestemmingsfondsen - Legaten*

Vanuit het verleden is een legaat ontvangen met een specifiek doel voor een locatie in Zeist. Deze middelen zullen alleen aan dit doel worden besteed.

## Overzicht van het totaalresultaat van de instelling

	<u>31-dec-2015</u>	<u>31-dec-2014</u>
	€	€
Geconsolideerd netto-resultaat (na belastingen) toekomend aan de instelling	2.600.462	2.364.231
Totaal van de rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen van de instelling als onderdeel van het groepsvermogen	0	0
Totaalresultaat van de instelling	<u>2.600.462</u>	<u>2.364.231</u>

## 5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

## PASSIVA

## 11. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	<b>Saldo per 1-jan-2015</b>	<b>Dotatie</b>	<b>Onttrekking</b>	<b>Vrijval</b>	<b>Saldo per 31-dec-2015</b>
	€	€	€	€	€
Jubileum uitkering	559.000	184.137	134.137	0	609.000
Langdurig zieken	821.786	536.063	486.113	0	871.736
Onderhoud	4.910.657	1.313.605	736.669	0	5.487.593
Organisatieontwikkeling	2.722.141	0	2.013.004	200.000	509.137
<b>Totaal voorzieningen</b>	<b>9.013.584</b>	<b>2.033.805</b>	<b>3.369.923</b>	<b>200.000</b>	<b>7.477.466</b>

*Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:*

	<b>31-dec-2015</b>
	€
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	2.475.759
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	5.001.707
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	525.358

**Toelichting per categorie voorziening:**

De toelichting op de waardering van voorzieningen is opgenomen onder de waarderingsgrondslagen.

## 12. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

*De specificatie is als volgt:*

	<b>31-dec-15</b>	<b>31-dec-14</b>
	€	€
Schulden aan banken	36.983.745	39.353.610
Overige langlopende schulden	0	0
<b>Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)</b>	<b>36.983.745</b>	<b>39.353.610</b>

*Het verloop is als volgt weer te geven:*

	<b>2015</b>	<b>2014</b>
	€	€
Stand per 1 januari	41.694.538	44.803.178
Bij: nieuwe leningen	0	0
Af: aflossingen	2.348.972	3.108.644
<b>Stand per 31 december</b>	<b>39.345.566</b>	<b>41.694.534</b>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	2.361.821	2.340.924
<b>Stand langlopende schulden per 31 december</b>	<b>36.983.745</b>	<b>39.353.610</b>

*Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:*

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	2.361.821	2.340.924
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	36.983.745	39.353.610
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	28.710.083	30.644.603

**Toelichting:**

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage overzicht langlopende schulden. In dit overzicht worden ook de gestelde zekerheden benoemd. De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

## 5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

## PASSIVA

## 13. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€	€
Nog te betalen rente	185.968	204.169
Crediteuren	2.032.240	1.646.297
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	2.361.821	2.340.924
Belastingen	0	7.500
Loonbelasting en premies	1.511.444	1.553.988
WGA premie	18.650	29.499
Schulden terzake pensioenen	915.995	961.589
Nog te betalen salarissen	472.740	714.871
Vakantiegeld	1.314.469	1.292.820
Vakantiedagen en meeruren	1.955.319	1.518.447
<i>Overige schulden:</i>		
Personeelsfonds	1.364	1.364
Bestemmingsfondsen	59.021	59.501
Nog te verrekenen ZVW	608.714	0
Nog te betalen kosten	1.394.209	2.250.891
Vooruitontvangen opbrengsten	20.733	3.076
Overlopende passiva	199.718	144.912
Totaal overige kortlopende schulden	<u>13.052.405</u>	<u>12.729.848</u>

**Toelichting:**

De overlopende passiva hebben een resterende looptijd van korter dan 1 jaar.

## 14. Financiële instrumenten

**Algemeen**

Zorggroep Charim maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

De instelling handelt niet in deze financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

**Kredietrisico**

De stichting loopt kredietrisico over vorderingen opgenomen onder handels- en overige vorderingen en liquide middelen. Het maximale kredietrisico dat de stichting loopt bedraagt EUR 2,6 miljoen, bestaande uit de vorderingen uit hoofde van bekostiging, debiteuren, nog te ontvangen bedragen en overige vorderingen. Het kredietrisico is geconcentreerd bij 8 tegenpartijen voor een totaalbedrag van EUR 2,1 miljoen. Met deze tegenpartijen, allemaal zorgverzekeraars, bestaat een lange relatie; zij hebben altijd tijdig aan hun betalingsverplichtingen voldaan.

**Renterisico en kasstroomrisico**

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

**Reële waarde**

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan. De reële waarde van de leningen wijkt gering af van de boekwaarde.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

15. Niet in de balans opgenomen regelingen

**Toelichting:**

*Obligo waarborgfonds:*

Een aantal leningen zijn geborgd bij het Waarborgfonds voor de Zorgsector. Door deze borging ontstaat een obligoverplichting van € 979.519,- zijnde 3% van het per 31 december 2015 uitstaande saldo van bij het fonds geborgde leningen (in totaal € 33 miljoen). Op deze verplichting kan aanspraak gemaakt worden indien het Waarborgfonds niet aan zijn verplichtingen kan voldoen.

*De Tollekamp te Rhenen (erfpacht):*

Over de grond van de locatie de Tollekamp is een erfpachtovereenkomst afgesloten met de Rhenense Woningstichting. In 2015 bedroeg deze verplichting € 245.562. De erfpachtovereenkomst loopt door tot 2041.

*Elim te Amerongen:*

De grond is op erfpacht bij het Zendingsdiaconessenhuis (ZDH). De erfpacht voor 2015 bedroeg € 80.662,-. De erfpacht wordt jaarlijks geïndexeerd en is voor onbepaalde tijd.

*Eigen risicodragers WIA:*

Sinds eind 2009 is het werkgeversaansprakelijkheidsdeel van de WIA verzekerd. Zorggroep Charim is daarmee eigen risicodragers voor de WIA.

*Onderhoudscontracten:*

Voor onderhoud van computersystemen zijn meerjarige overeenkomsten afgesloten.

**Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument**

*Macrobeheersinstrument*

De extramurale (wijkverpleging) producten PV (Persoonlijke verzorging) en VP (verpleging) worden met ingang van boekjaar 2015 gefinancierd vanuit de Zvw. Onderdeel van de regeling is dat een overschrijding van het landelijke budgetplafond voor GRZ (Geriatrische RevalidatieZorg) zal worden teruggevorderd van de zorginstellingen naar ieders aandeel in de overschrijding (macrobeheersinstrument).

Zorgaanbieders kunnen op basis hiervan een terugbetalingsverplichting opgelegd krijgen in 2016.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2015 bestaat nog geen inzicht in de omvang van deze verplichting. Zorggroep Charim is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2015.

Bovenstaande is in overeenstemming met de betreffende beleidsregel van de NZa met betrekking tot het Macrobeheersmodel geriatrische revalidatiezorg.

*Onregelmatigheidstoeslag over vakantiedagen*

In de afgelopen maanden hebben twee rechters in verschillende zaken uitspraak in een geding waarin uitbetaling van de onregelmatigheidstoeslag is gevorderd gedurende vakantie in de periode voorafgaand aan 2015. Die vorderingen zijn beide toegewezen. De Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ) is van mening dat uit deze rechterlijke uitspraken geen generieke verplichtingen kunnen worden afgeleid omdat de uitspraken betrekking hebben op heel specifieke situaties. Momenteel worden de consequenties van de rechterlijke uitspraken door de NVZ onderzocht. Vanwege de onduidelijkheid heeft zorggroep Charim besloten de uitbetaling van de onregelmatigheidstoeslag niet te voorzien.

**Specificatie Niet in de balans opgenomen verplichtingen**

	verplichting	< 1 jaar	>1 jaar, < 5 jaar	> 5 jaar
Obligo Waarborgfonds	979.519	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
erfpacht Tollekamp	6.220.006	249.132	996.528	4.974.346
erfpacht Elim	80.662	80.662	322.648	oneindig
Huur locatie D'n Aok - Veenendaal	82.765	82.765	0	0
Verzekering WGA premie	350.000	350.000	0	0
Contracten software en licenties	166.790	166.790	0	0
Externe netwerkomgeving en beheer	2.084.272	521.068	1.563.204	0
overige verplichtingen inkoopcontracten	0	0	0	0
Leasecontracten:				
apparatuur en vervoermiddelen	34.325	8.581	25.744	0
<b>Totaal niet uit de balans blijvende verplichtingen</b>	<b>9.998.339</b>	<b>1.458.998</b>	<b>2.908.124</b>	<b>4.974.346</b>

5.1.6 MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA

Niet van toepassing

5.1.7 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
<b>Stand per 1 januari 2015</b>						
- aanschafwaarde	81.227.889	16.703.312	5.974.925	122.082	0	104.028.208
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	36.051.711	6.232.157	3.723.774	0	0	46.007.642
Boekwaarde per 1 januari 2015	<u>45.176.178</u>	<u>10.471.155</u>	<u>2.251.151</u>	<u>122.082</u>	<u>0</u>	<u>58.020.566</u>
<b>Mutaties in het boekjaar</b>						
- investeringen	1.014.034	0	684.137	102.762	0	1.800.933
- herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	2.590.636	873.437	480.952	0	0	3.945.025
- bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	370.663	1.125.819	1.076.470	0	0	2.572.952
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	370.663	1.125.819	1.076.470	0	0	2.572.952
<i>- desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	0	0	0	42.359	0	42.359
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>42.359</u>	<u>0</u>	<u>42.359</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-1.576.602</u>	<u>-873.437</u>	<u>203.185</u>	<u>60.403</u>	<u>0</u>	<u>-2.186.451</u>
<b>Stand per 31 december 2015</b>						
- aanschafwaarde	81.871.260	15.577.493	5.582.592	182.485	0	103.213.830
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	38.271.684	5.979.775	3.128.256	0	0	47.379.715
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>43.599.576</u>	<u>9.597.718</u>	<u>2.454.336</u>	<u>182.485</u>	<u>0</u>	<u>55.834.115</u>
Afschrijvingspercentage	0%-10%	5-20%	10-33%	0,0%	0,0%	

5.1.8 MUTATIEOVERZICHT FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	<u>Deelnemingen</u>	<u>Vorderingen op participanten en op maatschappij- en waarin wordt deelgenomen (deelnemingen)</u>	<u>Overige effecten</u>	<u>Vordering op grond van compensa- tieregeling</u>	<u>Overige vorderingen</u>	<u>Totaal</u>
	€	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2015					389.795	389.795
Kapitaalstortingen						0
Resultaat deelnemingen						0
Ontvangen dividend						0
Verstreckte leningen / verkregen effecten						0
Ontvangen dividend / aflossing leningen						0
(Terugname) waardeverminderingen						0
Amortisatie (dis)agio					-14.368	-14.368
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>375.427</u>	<u>375.427</u>
Som waardeverminderingen						0

## BIJLAGE

## 5.1.9 Overzicht langlopende schulden ultimo 2015

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke-rente	Restschuld 31 december 2014	Nieuwe leningen in 2015	Aflossing in 2015	Restschuld 31 december 2015	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2015	Aflossingswijze	Aflossing 2016	Gestelde zekerheden
<b>De Amandelhof en De Mirtehof</b>					%	€	€	€	€	€			€	
Lening BNG 40.9	31-10-03	3.675.620	30		2,510	2.327.893		122.521	2.205.372	1.592.768	18	lineair	122.521	Borg WFZ
<b>De Looborch</b>														
Bank Ned. Gem.	23-03-09	3.100.000	40		5,050	2.654.375		77.500	2.576.875	2.189.375	34	lineair	77.500	Borg WFZ
Bank Ned. Gem.	23-03-09	3.100.000	40		5,050	2.654.375		77.500	2.576.875	2.189.375	34	lineair	77.500	Borg WFZ
BankNed.Gem. v	05-06-09	3.100.000	30		4,970	2.531.667		103.333	2.428.334	1.911.667	24	lineair	103.333	Borg WFZ
<b>Groenewoude</b>														
Lening BNG 40.9	01-12-03	559.284	34		4,670	378.339		16.449	361.890	279.642	22	lineair	16.450	Borg WFZ
Lening BNG 40.1	24-05-11	2.700.000	30		4,025	2.385.000		90.000	2.295.000	1.845.000	26	lineair	90.000	Borg WFZ
Lening BNG 40.1	23-05-11	1.590.000	20		3,950	1.311.750		79.500	1.232.250	834.750	16	lineair	79.500	Borg WFZ
<b>Locatie de Meent</b>														
BNG 40.103104	01-06-97	1.361.341	20	onderhandse	4,650	136.134		68.066	68.068	0	2	lineair	68.067	Borg WFZ
BNG 40.008734	01-02-98	1.588.231	20	onderhandse	4,500	317.645		79.411	238.234	0	3	lineair	79.412	Borg WFZ
BNG 40.008831	01-10-98	907.560	20	onderhandse	4,820	181.512		45.378	136.134	0	3	lineair	45.378	Borg WFZ
BNG 40.009833	31-10-03	6.000.000	30	onderhandse	4,890	3.800.000		200.000	3.600.000	2.600.000	18	lineair	200.000	Borg WFZ
BNG 40.009833	31-10-03	1.500.000	30	onderhandse	2,540	950.000		50.000	900.000	650.000	18	lineair	50.000	Borg WFZ
<b>Locatie de Engelenburgh</b>														
Fortis Bank 2003	01-08-03	3.880.000	20	hypothecaire	4,770	1.746.000		194.000	1.552.000	582.000	8	lineair	194.000	Positieve hyp. clause
Fortis Bank 2003	14-07-03	1.000.000	20	hypothecaire	4,100	450.000		50.000	400.000	150.000	8	lineair	50.000	Positieve hyp. clause
<b>Locatie 't Boveneind</b>														
BNG 40.008929	01-04-99	2.552.514	18	onderhandse	4,560	579.145		184.507	394.638	0	2	annuïteit	192.920	Borg WFZ
Bng 40.104459	30-09-09	589.262	10	onderhandse	4,500	294.631		58.926	235.705	0	4	lineair	58.926	Borg WFZ
<b>Locatie Elim</b>														
Lening ZDH 4,77	01-01-10	1.875.000	20		4,775	1.406.250		93.750	1.312.500	843.750	14	lineair	93.750	Hypotheekstelling
Lening ZDH 4,97	01-01-10	1.875.000	30		4,975	1.562.500		62.500	1.500.000	1.187.500	24	lineair	62.500	Hypotheekstelling
<b>Locatie Tollekamp</b>														
BNG 40.107797	24-10-12	2.500.000	20		1,460	2.250.000		125.000	2.125.000	1.500.000	17	lineair	125.000	Borg WFZ
BNG 40.107798	24-10-12	2.200.000	20		2,110	1.980.000		110.000	1.870.000	1.320.000	17	lineair	110.000	Borg WFZ
BNG 40.107799	24-10-12	2.500.000	20		2,380	2.250.000		125.000	2.125.000	1.500.000	17	lineair	125.000	Borg WFZ
<b>De Oosterborch en GOED</b>														
Lening SSO	07-10-09	500.000	10	in één	4,350	500.000		0	500.000	500.000	4	Aflossings	0	Borg WFZ (achtergesteld)
Bank Ned. Gem.	05-06-09	2.500.000	40		1,480	2.156.250		62.500	2.093.750	1.781.250	34	lineair	62.500	Waarborgfonds
Lening BNG 40.1	29-10-10	2.500.000	40		3,285	2.250.000		62.500	2.187.500	1.875.000	35	lineair	62.500	Borg WFZ
Lening BNG 40.1	29-10-10	3.000.000	30		3,305	2.600.000		100.000	2.500.000	2.000.000	25	lineair	100.000	Borg WFZ
<b>De Bladerkroon</b>														
Syntrus  Achmea		3.630.242	40		7,400	144		144	0	0	0	lineair	0	Hypotheek
<b>Spathodea</b>														
Lening BNG nr. 1	01-02-11	2.346.709	17		4,080	2.040.928		110.487	1.930.441	1.378.006	13	annuïteiten	115.064	Gemeente garantie
<b>Totaal</b>						<b>41.694.538</b>		<b>2.348.972</b>	<b>39.345.566</b>	<b>28.710.083</b>			<b>2.361.821</b>	



## 5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

## BATEN

## 16. Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet GRZ	2.159.959	2.407.112
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	52.674.063	59.627.842
Opbrengsten Zvw-wijkzorg	3.913.718	0
Opbrengsten Wmo	752.552	28.640
Opbrengsten zorgverzekeringswet 1e lijns behandeldienst	347.487	314.942
Overige zorgprestaties	99.064	85.699
Eigen bijdragen en betalingen cliënten	322.260	365.580
Totaal	<u>60.269.103</u>	<u>62.829.815</u>

**Toelichting:**

De veranderingen in de financiering van de zorg leiden tot een vermindering van de WLZ-gefinancierde baten. Daartegenover ontstaan nieuwe omzetstromen waaronder de wijkverpleging, WMO- zorg en diverse tijdelijke subsidieregelingen. De opbrengsten wijkverpleging betreft de levering van verpleging en persoonlijke verzorging aan thuiswonende cliënten of cliënten die een appartement huren in het verzorgingshuis. De WMO opbrengsten hebben grotendeels betrekking op de levering van dagbesteding en dagbehandeling.

## 17. Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdzorg)

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Subsidies Wlz/Zvw-zorg	753.832	0
Overige subsidies	73.232	0
Loonsubsidies	470.392	263.861
Totaal	<u>1.297.456</u>	<u>263.861</u>

**Toelichting:**

De WLZ subsidies hebben betrekking op de subsidies 1e lijnsverblijf en extramurale behandeling. Dit betreft overgangsregelingen in 2015 (en 2016) van voorheen AWBZ gefinancierde zorgvormen die vanaf 2017 onder de zorgverzekeringswet vallen. Dit betreft met name kortdurend verblijf en specifieke behandeluren van artsen en paramedici.

De toename van de subsidies betreft de opbrengst zorginfrastructuur van Groenewoude en Tollekamp (overige subsidies) en de extra gelden voor het inzetten van leerlingen en stagiaires (loonsubsidies).

## 18. Overige bedrijfsopbrengsten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Overige dienstverlening (waaronder 2e-4e geldstroom UMC's voor onderzoek):		
Restaurant/maaltijdbonnen/Toko	1.237.493	1.203.873
Alarmering	41.392	32.622
Overig	458.523	211.105
Overige opbrengsten (waaronder vergoeding voor uitgeleend personeel en verhuur onroerend goed):		
Huur bewoners/overigen	2.643.551	2.270.611
Opbrengst servicekosten	430.654	285.195
Totaal	<u>4.811.613</u>	<u>4.003.406</u>

**Toelichting:**

Door de toename van het aantal scheiden, wonen en zorg cliënten in de verzorgingshuizen is sprake van een toename van opbrengsten uit huur en servicekosten. Door de toename van deze groep cliënten en de ontwikkeling van nieuwe diensten voor cliënten nemen de inkomsten uit dienstverlening ook toe.

## 5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

## LASTEN

## 19. Personeelskosten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2015</u> €	<u>2014</u> €
Lonen en salarissen	31.568.979	32.692.799
Sociale lasten	5.368.762	5.017.428
Pensioenpremies	2.580.303	2.658.634
Andere personeelskosten:		
Overige personeelskosten	483.937	1.778.116
Subtotaal	40.001.981	42.146.977
Personeel niet in loondienst	2.966.736	1.497.830
Totaal personeelskosten	<u>42.968.717</u>	<u>43.644.807</u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment:		
FTE's op basis van contracten	775	794
FTE's op basis van werkelijke inzet	870	879
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	<u>0</u>	<u>0</u>

**Toelichting:**

Door de verdere uitvoering van de reorganisatie zijn de kosten van personeel in loondienst afgenomen. Gedurende het jaar zijn een deel van de salariskosten van boventalligen vergoed uit de daarvoor gevormde reorganisatievoorziening. Daar staat tegenover dat de kosten voor inhuur van personeel zijn toegenomen. Dit laatste komt vooral doordat het invullen van vacatures voor hoger opgeleid personeel minder snel gaat dan gewenst.

## 20. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2015</u> €	<u>2014</u> €
Afschrijvingen:		
- materiële vaste activa	3.945.025	3.966.200
- financiële vaste activa	14.368	14.642
Totaal afschrijvingen	<u>3.959.393</u>	<u>3.980.842</u>

## 21. Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2015</u> €	<u>2014</u> €
Bijzondere waardeverminderingen van:		
- materiële vaste activa	0	0
Totaal	<u>0</u>	<u>0</u>

## 5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

## 22. Overige bedrijfskosten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	5.692.707	5.808.470
Algemene kosten	3.431.975	4.164.546
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	1.080.010	1.127.707
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud inclusief dotatie voorziening voor groot onderhoud	2.707.020	1.830.523
- Energiekosten gas/electra water	1.346.536	1.422.083
Subtotaal	4.053.556	3.252.606
Huur en leasing	824.401	800.038
Belastingen en andere heffingen	355.523	420.877
Totaal overige bedrijfskosten	<u>15.438.172</u>	<u>15.574.244</u>

**Toelichting:**

De daling van de kosten voor voedingsmiddelen en hotelmatige kosten wordt veroorzaakt door de afname van het aantal intramurale cliënten. Dit betreft de afbouw van de lichte ZZP's.

In de vergelijkende cijfers van 2014 zijn in de kosten de bestedingen van intensiveringsmiddelen opgenomen. In 2015 is dat niet het geval. Hierdoor zijn de algemene kosten lager dan in 2014.

De kosten voor onderhoud van gebouwen zijn hoger dan in 2014 dit komt door de vorming van een voorziening voor asbestsanering.

## 23. Financiële baten en lasten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Rentebaten	144.608	162.396
Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	0	0
Subtotaal financiële baten	144.608	162.396
Rentelasten	-1.556.036	-1.695.354
Overige financiële lasten	0	0
Subtotaal financiële lasten	-1.556.036	-1.695.354
Totaal financiële baten en lasten	<u>-1.411.428</u>	<u>-1.532.958</u>

**Toelichting:**

Door aflossing van langlopende leningen en de herziening van rentes voor een aantal leningen is sprake van een afname van de rentelasten in 2015.

**26. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)**

De bezoldiging van de functionarissen die over 2015 in het kader van de WNT verantwoord worden, is als volgt:

1	Functionaris	H.J. Prins	M. v Ginkel RA	Ir. H. de Boon
	Functionaris (functienaam)	Bestuurder	Voorz RvT	Lid RvT
2	In dienst vanaf (datum)	1-feb-13	1-jan-12	1-jan-12
3	In dienst tot (datum)			
4	Deeltijdfactor (percentage)	100,00%		
5	Bruto-inkomen (incl. salaris, vakantiegeld,	167.371	16.335	12.705
6	Winstdelingen en bonusbetalingen	0	0	0
7	Totaal beloning (5 en 6)	167.371	16.335	12.705
8	Bruto-onkostenvergoeding (vast en variabel)	1.200		
9	Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar	10.695		
10	Uitkeringen in verband met beëindiging van het	0		

Totaal bezoldiging in kader van de WNT (7 tm. 10)	<u>179.266</u>	<u>16.335</u>	<u>12.705</u>
---	----------------	---------------	---------------

11	Beloning 2014	178.606	12.100	9.075
12	Bezoldigingsklasse zorginstelling	G		

1	Functionaris	J. den Heijer	Ir. J.K. Hoepel	P. Foekens	J.M. Overeem-
	Functionaris (functienaam)	Lid RvT	Lid RvT	MBA	Prins
2	In dienst vanaf (datum)	1-jan-12	1-jan-12	8-nov-09	8-nov-09
3	In dienst tot (datum)				
4	Deeltijdfactor (percentage)				
5	Bruto-inkomen (incl. salaris, vakantiegeld,	12.705	12.705	11.495	12.705
6	Winstdelingen en bonusbetalingen	0	0	0	0
7	Totaal beloning (5 en 6)	12.705	12.705	11.495	12.705
8	Bruto-onkostenvergoeding (vast en variabel)				
9	Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar				
10	Uitkeringen in verband met beëindiging van het dienstverband (in €)				

Totaal bezoldiging in kader van de WNT (7 tm. 10)	<u>12.705</u>	<u>12.705</u>	<u>11.495</u>	<u>12.705</u>
---	---------------	---------------	---------------	---------------

11	Beloning 2014	9.075	9.075	9.075	9.075
12	Bezoldigingsklasse zorginstelling	G			

**Verplicht toevoegen eigenaam van gewezen topfunctionarissen (dat wil zeggen voormalige bestuurders of leden van de raden van toezicht):**  
niet van toepassing.

**Toelichting**

De hierboven vermelde vergoedingen voor de leden van de Raad van Toezicht zijn inclusief 21% omzetbelasting. Volgens de klassenindeling in het kader van de WNT bevindt Charim zich in klasse G. Op basis van de bij deze klasse behorende maximale bezoldingsnorm is er geen sprake van een overschrijding van deze norm.

**27. Honoraria accountant**

De honoraria van de accountant over 2015 zijn als volgt:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
1 Controle van de jaarrekening	74.000	54.000
2 Overige controlewerkzaamheden (w.o. Regeling AO/IC en Nacalculatie)	20.000	9.000
3 Fiscale advisering	0	0
4 Niet-controlediensten	0	2.000

Totaal honoraria accountant	<u>94.000</u>	<u>65.000</u>
-----------------------------	---------------	---------------

**28. Transacties met verbonden partijen**

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders is opgenomen onder punt 25.

**5.1.11 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2015**  
(na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
		€	€
<b>ACTIVA</b>			
<b>Vaste activa</b>			
Materiële vaste activa	2	42.069.723	43.748.204
Financiële vaste activa	3	251.846	262.184
Totaal vaste activa		<u>42.321.569</u>	<u>44.010.388</u>
<b>Viottende activa</b>			
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	-137.341	217.234
Debiteuren en overige vorderingen	7	5.575.148	3.091.028
Liquide middelen	9	11.568.618	13.225.497
Totaal viottende activa		<u>17.006.425</u>	<u>16.533.759</u>
<b>Totaal activa</b>		<u><u>59.327.994</u></u>	<u><u>60.544.147</u></u>
<b>PASSIVA</b>			
<b>Eigen vermogen</b>			
Kapitaal	10	23.256	23.256
Bestemmingsreserves		0	0
Bestemmingsfondsen		11.400.453	9.476.005
Algemene en overige reserves		638.544	638.544
Totaal eigen vermogen		<u>12.062.253</u>	<u>10.137.805</u>
<b>Voorzeningen</b>	11	5.535.804	6.986.331
<b>Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)</b>	12	28.375.311	30.405.115
<b>Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)</b>			
Schulden uit hoofde van financieringoverschot	6	853.907	849.319
Overige kortlopende schulden	13	12.500.719	12.165.577
<b>Totaal passiva</b>		<u><u>59.327.994</u></u>	<u><u>60.544.147</u></u>

5.1.12 ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2015

	Ref.	2015 €	2014 €
<b>BEDRIJFSOPBRENGSTEN:</b>			
Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning	16	60.269.103	62.829.815
Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdzorg)	17	1.297.456	263.861
Overige bedrijfsopbrengsten	18	2.641.208	1.889.400
<b>Som der bedrijfsopbrengsten</b>		<u>64.207.767</u>	<u>64.983.076</u>
<b>BEDRIJFSLASTEN:</b>			
Personeelskosten	19	42.968.717	43.644.807
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	20	3.433.893	3.460.136
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	21	0	0
Overige bedrijfskosten	22	14.716.101	14.691.170
<b>Som der bedrijfslasten</b>		<u>61.118.711</u>	<u>61.796.113</u>
<b>BEDRIJFSRESULTAAT</b>		3.089.056	3.186.963
Financiële baten en lasten	23	-1.164.608	-1.225.284
<b>RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING</b>		<u>1.924.448</u>	<u>1.961.679</u>
Buitengewoon resultaat		0	0
<b>RESULTAAT BOEKJAAR</b>		<u><u>1.924.448</u></u>	<u><u>1.961.679</u></u>
<b>RESULTAATBESTEMMING</b>			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2015</u> €	<u>2014</u> €
Toevoeging/(onttrekking):			
Bestemmingsfonds aanvaardbare kosten		1.924.448	1.961.679
		<u>1.924.448</u>	<u>1.961.679</u>

**5.1.13 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING  
ENKELVOUDIGE JAARREKENING**

**5.1.13.1 Algemeen**

De waarderingsgrondslagen in de enkelvoudige jaarrekening wijken niet af van de grondslagen van de geconsolideerde jaarrekening.

**5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS**

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans niet afwijken van de geconsolideerde balans zijn deze hierna niet nader toegelicht en wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

**ACTIVA****2. Materiële vaste activa**

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	31.556.127	32.735.584
Machines en installaties	7.921.545	8.675.744
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	2.409.566	2.214.794
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	182.485	122.082
Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	0	0
<b>Totaal materiële vaste activa</b>	<u><u>42.069.723</u></u>	<u><u>43.748.204</u></u>

*Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:*

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	43.748.204	46.599.333
Bij: investeringen	1.787.433	598.395
Bij: herwaarderingen	0	0
Af: afschrijvingen	3.423.555	3.449.524
Af: bijzondere waardeverminderingen	0	0
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: desinvesteringen	42.359	0
<b>Boekwaarde per 31 december</b>	<u><u>42.069.723</u></u>	<u><u>43.748.204</u></u>

**Toelichting:**

Onder de materiële vaste activa zijn geen activa opgenomen waarvan Zorggroep Charim niet juridisch eigenaar is of waarvan de zorginstelling niet alleen het economisch eigendom heeft.

Onder de materiële vaste activa zijn activa opgenomen voor een bedrag van EUR 12.946.000 (2014: 13.729.000) waarvan de beschikbaarheid berust op een beperkt genotsrecht, een erfpachtrecht. De erfpachtrechten zijn afgekocht door middel van een jaarlijks te betalen canon. Dit geldt tot 2041 voor de locatie de Tollekamp in Rhenen en voor onbepaalde tijd voor de locatie Elim in Amerongen.

De materiële vaste activa dienen voor een bedrag van EUR 39,5 miljoen (2014: EUR 41,5 miljoen) als onderpand voor schulden aan kredietinstellingen, waarvan EUR 30,1 miljoen (2014: EUR 31,9 miljoen) als garantie op leningen die zijn geborgd via het Waarborgfonds voor de Zorg. De instelling heeft zich verbonden niet zonder voorafgaande toestemming van het WFZ omroerende goederen die zijn gefinancierd met geborgde leningen te vervreemden of met een ander zakelijk recht te bezwaren. Tevens heeft de instelling zich verbonden om op eerste verzoek van het WFZ, een recht van hypotheek aan het WFZ te verstrekken op onroerende zaken waarvoor een lening is aangegaan die geheel of gedeeltelijk door het WFZ is geborgd.

**Actuele waarde**

Onder de waarderingsgrondslagen is, onder het kopje bijzondere waardeverminderingen een toelichting opgenomen met betrekking tot de bedrijfswaarde van het vastgoed. In deze berekening zijn de gevolgen van de transitie van integrale bekostiging naar prestatiebekostiging doorgerekend. Uit deze berekening volgt geen noodzaak tot een bijzondere waardevermindering. Het verschil tussen de boekwaarde van de vaste activa per 31 december 2015 inclusief de mutaties in het werkkapitaal en de contante waarde van de toekomstige kasstromen (carrying value) bedraagt met deze uitgangspunten € 6,75 mln. Aangezien dit saldo positief is, is geen sprake van bijzondere waardeverminderingen in het boekjaar.



5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€	€
Overige vorderingen	251.846	262.184
Totaal financiële vaste activa	<u>251.846</u>	<u>262.184</u>

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	262.184	272.796
Amortisatie (dis)agio	-10.338	-10.612
<b>Boekwaarde per 31 december</b>	<u>251.846</u>	<u>262.184</u>

**Toelichting:**

De financiële vaste activa betreft geactiveerde disagio op afgesloten langlopende leningen.

5. Vorderingen en schulden uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€	€
Vorderingen uit hoofde van bekostiging ZVW:		
1. Vorderingen op verzekeraars op basis van OHW DBC's GRZ	256.317	180.810
2. Vorderingen op verzekeraars op basis van nog te factureren DBC's GRZ	223.528	272.035
3. voorziening niet gefinancierde schadelast	-617.186	-235.611
Totaal vorderingen uit hoofde van bekostiging	<u>-137.341</u>	<u>217.234</u>

Specificatie vorderingen en schulden uit hoofde van DBC's/DBC-zorgproducten

	t/m 2012	2013	2014	2015	totaal
	€	€	€	€	€
<b>Saldo per 1 januari</b>	0	-114.926	-120.686	0	-235.612
<b>Financieringsverschil boekjaar</b>	0	0	0	-469.755	-469.755
Correcties voorgaande jaren	0	0	-18.449	0	-18.449
Betalingen/ontvangsten	0	106.630	0	0	106.630
Subtotaal mutatie boekjaar	<u>0</u>	<u>106.630</u>	<u>-18.449</u>	<u>-469.755</u>	<u>-381.574</u>
<b>Saldo per 31 december</b>	<u>0</u>	<u>-8.296</u>	<u>-139.135</u>	<u>-469.755</u>	<u>-617.186</u>

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

Specificatie financieringsverschil in het boekjaar	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Gefactureerde DBC's geopend in boekjaar	2.038.132	1.794.720
Onderhanden werk DBC's GRZ	252.977	180.810
<b>Nog te factureren DBC's GRZ</b>	<b>223.528</b>	<b>272.035</b>
Verwachte schadelast onderhanden werk in volgend boekjaar	<u>190.033</u>	<u>111.737</u>
Totale verwachte schadelast over boekjaar	<u>2.704.670</u>	<u>2.359.302</u>
Niet gefinancierde schadelast	469.755	120.685
Gerealiseerde omzet DBC's GRZ in boekjaar	2.648.163	2.527.797
Af: voorziening niet gefinancierde schadelast	-469.755	-120.685
Af: voorziening niet gefinancierde schadelast voorgaande jaren	-18.449	0
Opbrengsten zorgverzekeringswet GRZ in boekjaar	<u>2.159.959</u>	<u>2.407.112</u>

6. Vorderingen uit hoofde van financieringstekort en schulden uit hoofde van financieringsoverschot	AWBZ / Wlz				
	<u>t/m 2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>totaal</u>
	€	€	€	€	€
<b>Saldo per 1 januari</b>	0	0	-849.319		-849.319
Financieringsverschil boekjaar				-304.227	-304.227
Correcties voorgaande jaren	0	0	0		0
Betalingen/ontvangsten	0	0	299.639		299.639
Subtotaal mutatie boekjaar	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>299.639</u>	<u>-304.227</u>	<u>-4.588</u>
<b>Saldo per 31 december</b>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-549.680</u>	<u>-304.227</u>	<u>-853.907</u>
Stadium van vaststelling (per erkenning):					
wlz	c	c	c	a	

a= interne berekening  
b= overeenstemming met zorgverzekeraars  
c= definitieve vaststelling NZa

	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€	€
Waarvan gepresenteerd als:		
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	0	0
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot	853.907	849.319
	<u>-853.907</u>	<u>-849.319</u>

Specificatie financieringsverschil in het boekjaar	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	52.674.063	59.627.842
Af: vergoedingen ter dekking van het wettelijk budget	52.978.290	60.477.161
Totaal financieringsverschil	<u>-304.227</u>	<u>-849.319</u>

## 5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

## ACTIVA

## 7. Debiteuren en overige vorderingen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	1.426.159	290.745
Voorziening dubieuze debiteuren	-24.419	-25.505
Vorderingen op groepsmaatschappijen	3.238.824	2.401.182
Vooruitbetaalde bedragen	222.667	66.086
Nog te ontvangen bedragen:		
Nog te ontvangen WMO gemeentes	66.090	0
Nog te ontvangen subsidie 1e lijns verblijf, extramurale behandeling	242.273	0
Overige nog te ontvangen bedragen	185.682	247.708
Overige overlopende activa:		
vorderingen op personeel	879	2.565
Belastingen	1.430	0
Overige vorderingen	215.563	108.247
Totaal debiteuren en overige vorderingen	<u>5.575.148</u>	<u>3.091.028</u>

**Toelichting:**

De voorziening die in aftrek op de vorderingen is gebracht, bedraagt € 24.419 (2014:€ 25.505) en heeft betrekking op dubieuze debiteuren. De overige vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan 1 jaar.

## 9. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€	€
Bankrekeningen	11.557.293	11.214.555
Kassen	10.079	9.699
Deposito's	1.246	2.001.243
Totaal liquide middelen	<u>11.568.618</u>	<u>13.225.497</u>

**Toelichting:**

De liquide middelen staan geheel ter vrije beschikking van Zorggroep Charim. Zorggroep Charim heeft de beschikking over een kredietfaciliteit in de vorm van een rekening-courant krediet van EUR 1,5 miljoen bij de ING. Hoofdelijk medeschuldenaar is Stichting Charim Vastgoed. In 2015 is geen gebruik gemaakt van dit rekening-courant krediet.

## 5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

## PASSIVA

## 10. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€	€
Kapitaal	23.256	23.256
Bestemmingsreserves	0	0
Bestemmingsfondsen	11.400.453	9.476.005
Algemene en overige reserves	638.544	638.544
Totaal eigen vermogen	<u>12.062.253</u>	<u>10.137.805</u>

## Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2015</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2015</u>
	€	€	€	€
Kapitaal	23.256	0	0	23.256
Totaal kapitaal	<u>23.256</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>23.256</u>

## Bestemmingsreserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2015</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2015</u>
	€	€	€	€
Bestemmingsreserves:				
Herwaarderingsreserve:				
Totaal bestemmingsreserves	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

## Bestemmingsfondsen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2015</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2015</u>
	€	€	€	€
Bestemmingsfondsen:				
Legaten	95.478	0	0	95.478
Reserve aanvaardbare kosten:	9.380.527	1.924.448	0	11.304.975
Totaal bestemmingsfondsen	<u>9.476.005</u>	<u>1.924.448</u>	<u>0</u>	<u>11.400.453</u>

## Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2015</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2015</u>
	€	€	€	€
Algemene reserves:	638.544	0	0	638.544
Overige reserves:				
Totaal algemene en overige reserves	<u>638.544</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>638.544</u>

**Toelichting:***Bestemmingsfondsen - Legaten*

Vanuit het verleden is een legaat ontvangen met een specifiek doel voor een locatie in Zeist. Deze middelen zullen alleen aan dit doel worden besteed.

**Specificatie aansluiting geconsolideerd - enkelvoudig vermogen 31 december 2015 en resultaat over 2015**

De specificatie is als volgt :

	<u>Eigen</u>	<u>Resultaat</u>
	€	€
Enkelvoudig eigen vermogen en resultaat:	12.062.251	10.137.805
Charim Vastgoed	4.711.306	4.035.292
Zorggroep Charim	12.062.251	10.137.805
Totaal geconsolideerd eigen vermogen en resultaat	<u>16.773.557</u>	<u>14.173.097</u>

## 5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

## PASSIVA

## 11. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	<b>Saldo per 1-jan-2015</b>	<b>Dotatie</b>	<b>Onttrekking</b>	<b>Vrijval</b>	<b>Saldo per 31-dec-2015</b>
	€	€	€	€	€
Jubileum uitkering	559.000	184.137	134.137	0	609.000
Langdurig zieken	821.786	536.063	486.113	0	871.736
Onderhoud	2.883.404	1.143.363	480.836	0	3.545.931
Organisatieontwikkeling	2.722.141	0	2.013.004	200.000	509.137
<b>Totaal voorzieningen</b>	<b>6.986.331</b>	<b>1.863.563</b>	<b>3.114.090</b>	<b>200.000</b>	<b>5.535.804</b>

*Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:*

	<b>31-dec-2015</b>
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	2.307.459
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	3.228.345
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	482.700

**Toelichting per categorie voorziening:**

De toelichting op de waardering van voorzieningen is opgenomen onder de waarderingsgrondslagen.

## 12. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

*De specificatie is als volgt:*

	<b>31-dec-15</b>	<b>31-dec-14</b>
	€	€
Schulden aan banken	28.375.311	30.405.115
Overige langlopende schulden	0	0
<b>Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)</b>	<b>28.375.311</b>	<b>30.405.115</b>

*Het verloop is als volgt weer te geven:*

	<b>2015</b>	<b>2014</b>
	€	€
Stand per 1 januari	32.410.409	34.415.709
Bij: nieuwe leningen	0	0
Af: aflossingen	2.013.341	2.005.297
<b>Stand per 31 december</b>	<b>30.397.068</b>	<b>32.410.412</b>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	2.021.757	2.005.297
<b>Stand langlopende schulden per 31 december</b>	<b>28.375.311</b>	<b>30.405.115</b>

*Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:*

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	2.021.757	2.005.297
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	28.375.311	30.405.115
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	21.175.827	22.752.880

**Toelichting:**

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage overzicht langlopende schulden. In dit overzicht worden ook de gestelde zekerheden benoemd. De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

## 5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

## PASSIVA

## 13. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-15</u>	<u>31-dec-14</u>
	€	€
Nog te betalen rente	138.225	156.198
Crediteuren	2.031.852	1.636.891
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	2.021.757	2.005.297
Belastingen	0	6.457
Loonbelasting en premies	1.511.444	1.553.988
WGA premie	18.650	29.499
Schulden terzake pensioenen	915.995	961.589
Nog te betalen salarissen	472.740	714.871
Vakantiegeld	1.314.469	1.292.820
Vakantiedagen	1.955.319	1.518.447
<i>Overige schulden:</i>		
Personeelsfonds	1.364	1.364
Bestemmingsfondsen	59.021	59.501
Nog te verrekenen ZVW	608.714	0
Nog te betalen kosten	1.289.482	2.129.377
Vooruitontvangen opbrengsten	20.733	8.809
Overlopende passiva	140.954	90.469
Totaal overige kortlopende schulden	<u>12.500.719</u>	<u>12.165.577</u>

**Toelichting:**

De overlopende passiva hebben een resterende looptijd van korter dan 1 jaar.

## 14. Financiële instrumenten

**Algemeen**

Zorggroep Charim maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. De instelling handelt niet in deze financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's

**Kredietrisico**

De stichting loopt kredietrisico over vorderingen opgenomen onder handels- en overige vorderingen en liquide middelen. Het maximale kredietrisico dat de stichting loopt bedraagt EUR 2,6 miljoen, bestaande uit de vorderingen uit hoofde van bekostiging, debiteuren, nog te ontvangen bedragen en overige vorderingen. Het kredietrisico is geconcentreerd bij 8 tegenpartijen voor een totaalbedrag van EUR 2,1 miljoen. Met deze tegenpartijen, allemaal zorgverzekeraars, bestaat een lange relatie; zij hebben altijd tijdig aan hun betalingsverplichtingen voldaan.

**Renterisico en kasstroomrisico**

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

**Reële waarde**

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

**5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS**

**15. Niet in de balans opgenomen regelingen**

<p><b>Toelichting:</b>  <i>Obligo waarborgfonds:</i>                  Een aantal leningen zijn geborgd bij het Waarborgfonds voor de Zorgsector. Door deze borging ontstaat een obligoverplichting van € 761.081,- zijnde 3% van het per 31 december 2015 uitstaande saldo van bij het fonds geborgde leningen (in totaal € 25,4 miljoen). Op deze verplichting kan aanspraak gemaakt worden indien het Waarborgfonds niet aan zijn verplichtingen kan voldoen.</p> <p><i>De Tollekamp te Rhenen (erfpacht):</i>                  Over de grond van de locatie de Tollekamp is een erfpachtovereenkomst afgesloten met de Rhenense Woningstichting. In 2014</p> <p><i>Elim te Amerongen:</i>                  De grond is op erfpacht bij het Zendingsdiaconessenhuis (ZDH). De erfpacht voor 2015 bedroeg € 80.662,-. De erfpacht wordt</p> <p><i>Eigen risicodragers WIA:</i>                  Sinds eind 2009 is het werkgeversaansprakelijkheidsdeel van de WIA verzekerd. Zorggroep Charim is daarmee eigen risicodragers</p> <p><i>Onderhoudscontracten:</i>                  Voor onderhoud van computersystemen zijn meerjarige overeenkomsten afgesloten.</p>
--

**Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument**

De extramurale (wijkverpleging) producten PV (Persoonlijke verzorging) en VP (verpleging) worden met ingang van boekjaar 2015 gefinancierd vanuit de Zvw. Onderdeel van de regeling is dat een overschrijding van het landelijke budgetplafond voor GRZ (Geriatrische RevalidatieZorg) zal worden terugggevorderd van de zorginstellingen naar ieders aandeel in de overschrijding (macrobeheersinstrument). Zorgaanbieders kunnen op basis hiervan een terugbetalingsverplichting opgelegd krijgen in 2016.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2015 bestaat nog geen inzicht in de omvang van deze verplichting. Zorggroep Charim is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2015.

Bovenstaande is in overeenstemming met de betreffende beleidsregel van de NZa met betrekking tot het Macrobeheersmodel geriatrische revalidatiezorg.

**Onregelmatigheidstoeslag over vakantiedagen**

In de afgelopen maanden hebben twee rechters in verschillende zaken uitspraak in een geding waarin uitbetaling van de onregelmatigheidstoeslag is gevorderd gedurende vakantie in de periode voorafgaand aan 2015. Die vorderingen zijn beide toegewezen. De Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ) is van mening dat uit deze rechterlijke uitspraken geen generieke verplichtingen kunnen worden afgeleid omdat de uitspraken betrekking hebben op heel specifieke situaties. Momenteel worden de consequenties van de rechterlijke uitspraken door de NVZ onderzocht. Vanwege de onduidelijkheid heeft zorggroep Charim besloten de uitbetaling van de onregelmatigheidstoeslag niet te voorzien.'

<b>Specificatie Niet in de balans opgenomen verplichtingen</b>				
	<b>verplichting</b>	<b>&lt; 1 jaar</b>	<b>&gt;1 jaar, &lt; 5 jaar</b>	<b>&gt; 5 jaar</b>
Obligo Waarborgfonds	761.081	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
erfpacht Tollekamp	6.220.006	249.132	996.528	4.974.346
erfpacht Elim	80.662	80.662	322.648	oneindig
Huur locatie D'n Aok - Veenendaal	82.765	82.765	0	0
Verzekering WGA premie	350.000	350.000	0	0
Contracten software en licenties	166.790	166.790	0	0
Externe netwerk omgeving en beheer	2.084.272	521.068	1.563.204	0
overige verplichtingen inkoopcontracten	0	0	0	0
Leasecontracten:				
apparatuur en vervoermiddelen	34.325	8.581	25.744	0
<b>Totaal niet uit de balans blijvende verplichtingen</b>	<b>9.779.901</b>	<b>1.458.998</b>	<b>2.908.124</b>	<b>4.974.346</b>

## 5.1.15 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA

Niet van toepassing

## 5.1.16 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
<b>Stand per 1 januari 2015</b>						
- aanschafwaarde	65.320.129	14.355.361	5.912.111	122.082	0	85.709.683
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	32.584.545	5.679.617	3.697.317	0	0	41.961.479
Boekwaarde per 1 januari 2015	<u>32.735.584</u>	<u>8.675.744</u>	<u>2.214.794</u>	<u>122.082</u>	<u>0</u>	<u>43.748.204</u>
<b>Mutaties in het boekjaar</b>						
- investeringen	1.014.034	0	670.637	102.762	0	1.787.433
- herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	2.193.491	754.199	475.865	0	0	3.423.555
- bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	370.663	1.125.819	1.076.470	0	0	2.572.952
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	370.663	1.125.819	1.076.470	0	0	2.572.952
<i>- desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	0	0	0	42.359	0	42.359
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
per saldo	0	0	0	42.359	0	42.359
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-1.179.457</u>	<u>-754.199</u>	<u>194.772</u>	<u>60.403</u>	<u>0</u>	<u>-1.678.481</u>
<b>Stand per 31 december 2015</b>						
- aanschafwaarde	65.963.500	13.229.542	5.506.278	182.485	0	84.881.805
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	34.407.373	5.307.997	3.096.712	0	0	42.812.082
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>31.556.127</u>	<u>7.921.545</u>	<u>2.409.566</u>	<u>182.485</u>	<u>0</u>	<u>42.069.723</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0%-10%	5-20%	10-33%	0,0%	0,0%	



## 5.1.17 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	Deelnemingen in groepsmaat- schappijen	Overige deelnemingen	Vorderingen op groepsmaat- schappijen	Vorderingen op participanten en op maatschappij- en waarin wordt deelgenomen (overige deelnemingen)	Overige effecten	Vordering op grond van compensa- tieregeling	Overige vorderingen	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2015							262.184	262.184
Kapitaalstortingen								0
Resultaat deelnemingen								0
Ontvangen dividend								0
Verstreckte leningen / verkregen effecten								0
Ontvangen dividend / aflossing leningen								0
(Terugname) waardeverminderingen								0
Amortisatie (dis)agio							-10.338	-10.338
								0
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>251.846</u>	<u>251.846</u>
Som waardeverminderingen								0

## BIJLAGE

## 5.1.18 Overzicht langlopende schulden ultimo 2015 (enkelvoudig)

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke-rente	Restschuld 31 december 2014	Nieuwe leningen in 2015	Aflossing in 2015	Restschuld 31 december 2015	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2015	Aflossingswijze	Aflossing 2016	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
<b>De Amandelhof en De Mirtehof</b>														
Hypotheek Spathodea		263.193	n.v.t.		7,000	263.193		0	263.193	0				
Lening BNG 40.9	31-10-03	3.675.620	30		2,510	2.327.893		122.521	2.205.372	1.592.768	18	lineair	122.521	Borg WFZ
<b>De Looborch</b>														
Bank Ned. Gem.	23-03-09	3.100.000	40		5,050	2.654.375		77.500	2.576.875	2.189.375	34	lineair	77.500	Borg WFZ
Bank Ned. Gem.	23-03-09	3.100.000	40		5,050	2.654.375		77.500	2.576.875	2.189.375	34	lineair	77.500	Borg WFZ
BankNed.Gem.	05-06-09	3.100.000	30		4,970	2.531.667		103.333	2.428.334	1.911.667	24	lineair	103.333	Borg WFZ
<b>Groenewoude</b>														
Lening BNG 40.9	01-12-03	559.284	34		4,670	378.339		16.449	361.890	279.642	22	lineair	16.450	Borg WFZ
Lening BNG 40.1	24-05-11	2.700.000	30		4,025	2.385.000		90.000	2.295.000	1.845.000	26	lineair	90.000	Borg WFZ
Lening BNG 40.1	23-05-11	1.590.000	20		3,950	1.311.750		79.500	1.232.250	834.750	16	lineair	79.500	Borg WFZ
<b>Locatie de Meent</b>														
BNG 40.103104	01-06-97	1.361.341	20	onderhandse	4,650	136.134		68.066	68.068	0	2	lineair	68.067	Borg WFZ
BNG 40.0087349	01-02-98	1.588.231	20	onderhandse	4,500	317.645		79.411	238.234	0	3	lineair	79.412	Borg WFZ
BNG 40.0088318	01-10-98	907.560	20	onderhandse	4,820	181.512		45.378	136.134	0	3	lineair	45.378	Borg WFZ
BNG 40.0098334	31-10-03	6.000.000	30	onderhandse	4,890	3.800.000		200.000	3.600.000	2.600.000	18	lineair	200.000	Borg WFZ
BNG 40.0098338	31-10-03	1.500.000	30	onderhandse	2,540	950.000		50.000	900.000	650.000	18	lineair	50.000	Borg WFZ
<b>Locatie de Engelenburgh</b>														
Fortis Bank 2003	01-08-03	3.880.000	20	hypothecaire	4,770	1.746.000		194.000	1.552.000	582.000	8	lineair	194.000	Positieve hyp. clausule
Fortis Bank 2003	14-07-03	1.000.000	20	hypothecaire	4,100	450.000		50.000	400.000	150.000	8	lineair	50.000	Positieve hyp. clausule
<b>Locatie 't Boveneind</b>														
BNG 40.0089297	01-04-99	2.552.514	18	onderhandse	4,560	579.145		184.507	394.638	0	2	annuïteit	192.920	Borg WFZ
Bng 40.104459	30-09-09	589.262	10	onderhandse	4,500	294.631		58.926	235.705	0	4	lineair	58.926	Borg WFZ
<b>Locatie Elim</b>														
Lening ZDH 4,77	01-01-10	1.875.000	20		4,775	1.406.250		93.750	1.312.500	843.750	14	lineair	93.750	Hypotheekstelling
Lening ZDH 4,97	01-01-10	1.875.000	30		4,975	1.562.500		62.500	1.500.000	1.187.500	24	lineair	62.500	Hypotheekstelling
<b>Locatie Tollekamp</b>														
BNG 40.107797	24-10-12	2.500.000	20		1,460	2.250.000		125.000	2.125.000	1.500.000	17	lineair	125.000	Borg WFZ
BNG 40.107798	24-10-12	2.200.000	20		2,110	1.980.000		110.000	1.870.000	1.320.000	17	lineair	110.000	Borg WFZ
BNG 40.107799	24-10-12	2.500.000	20		2,380	2.250.000		125.000	2.125.000	1.500.000	17	lineair	125.000	Borg WFZ
<b>Totaal</b>						<b>32.410.409</b>		<b>2.013.341</b>	<b>30.397.068</b>	<b>21.175.827</b>			<b>2.021.757</b>	

**5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING**

Voor zover posten uit de enkelvoudige resultatenrekening niet afwijken van de geconsolideerde resultatenrekening zijn deze hierna niet nader toegelicht en wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening.

**BATEN****16. Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning**

De specificatie is als volgt:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet GRZ	2.159.959	2.407.112
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	52.674.063	59.627.842
Opbrengsten Zvw-wijkzorg	3.913.718	0
Opbrengsten Wmo	752.552	28.640
Opbrengsten zorgverzekeringswet 1e lijns behandeldienst	347.487	314.942
Overige zorgprestaties	99.064	85.699
Eigen bijdragen en betalingen cliënten	322.260	365.580
Totaal	<u>60.269.103</u>	<u>62.829.815</u>

**Toelichting:**

De veranderingen in de financiering van de zorg leiden tot een vermindering van de WLZ-gefinancierde baten. Daartegenover ontstaan nieuwe omzetstromen waaronder de wijkverpleging, WMO- zorg en diverse tijdelijke subsidieregelingen. De opbrengsten wijkverpleging betreft de levering van verpleging en persoonlijke verzorging aan thuiswonende cliënten of cliënten die een appartement huren in het verzorgingshuis. De WMO opbrengsten hebben grotendeels betrekking op de levering van dagbesteding en dagbehandeling.

**17. Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdzorg)**

De specificatie is als volgt:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Subsidies Wlz/Zvw-zorg	753.832	0
Overige subsidies	73.232	0
Loonsubsidies	470.392	263.861
Totaal	<u>1.297.456</u>	<u>263.861</u>

**Toelichting:**

De WLZ subsidies hebben betrekking op de subsidies 1e lijnsverblijf en extramuraal behandeling. Dit betreft overgangs-regelingen in 2015 (en 2016) van voorheen AWBZ gefinancierde zorgvormen die vanaf 2017 onder de zorgverzekeringswet vallen. Dit betreft met name specifieke vormen van kortdurend verblijf en specifieke behandeluren van artsen en paramedici.

De toename van de subsidies betreft de opbrengst zorginfrastructuur van Groenewoude en Tollekamp (overige subsidies) en de extra gelden voor het inzetten van leerlingen en stagiaires (loonsubsidies).

**18. Overige bedrijfsopbrengsten**

De specificatie is als volgt:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Overige dienstverlening (waaronder 2e-4e geldstroom UMC's voor onderzoek):		
Restaurant/maaltijdbonnen/Toko	1.237.493	1.203.873
Alarmering	41.392	32.622
Overig	452.183	205.394
Overige opbrengsten (waaronder vergoeding voor uitgeleend personeel en verhuur onroerend goed):		
Huur bewoners/overigen	672.151	347.011
Opbrengst servicekosten	237.989	100.500
Totaal	<u>2.641.208</u>	<u>1.889.400</u>

**Toelichting:**

Door de toename van het aantal scheiden, wonen en zorg cliënten in de verzorgingshuizen is sprake van een toename van opbrengsten uit huur en servicekosten. Door de toename van deze groep cliënten en de ontwikkeling van nieuwe diensten voor cliënten nemen de inkomsten uit dienstverlening ook toe.

## 5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

## LASTEN

## 19. Personeelskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Lonen en salarissen	31.568.979	32.692.799
Sociale lasten	5.368.762	5.017.428
Pensioenpremies	2.580.303	2.658.634
Andere personeelskosten:		
Overige personeelskosten	483.937	1.778.116
Subtotaal	40.001.981	42.146.977
Personeel niet in loondienst	2.966.736	1.497.830
Totaal personeelskosten	<u>42.968.717</u>	<u>43.644.807</u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment:		
FTE's op basis van contracten	775	794
FTE's op basis van werkelijke inzet	870	879
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u>775</u>	<u>794</u>
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	0	0

**Toelichting:**

Door de verdere uitvoering van de in 2014 gestarte reorganisatie zijn de kosten van personeel in loondienst afgenomen. Gedurende het jaar zijn een deel van de salariskosten van boventalligen vergoed uit de daarvoor gevormde reorganisatievoorziening. Daar staat tegenover dat de kosten voor inhuur van personeel zijn toegenomen. Dit laatste komt vooral doordat het invullen van vacatures voor hoger opgeleid personeel minder snel gaat dan gewenst.

## 20. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Afschrijvingen:		
- immateriële vaste activa	0	0
- materiële vaste activa	3.423.555	3.449.524
- financiële vaste activa	10.338	10.612
Totaal afschrijvingen	<u>3.433.893</u>	<u>3.460.136</u>

## 21. Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Bijzondere waardeverminderingen van:		
- immateriële vaste activa	0	0
- materiële vaste activa	0	0
Totaal	<u>0</u>	<u>0</u>

## 5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

## 22. Overige bedrijfskosten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	5.673.818	5.768.124
Algemene kosten	3.414.392	3.949.266
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	1.057.576	1.106.312
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	2.232.533	1.403.873
- Energiekosten gas/electra/water	1.262.936	1.339.859
Subtotaal	3.495.469	2.743.732
Huur en leasing	800.598	776.386
Belastingen en andere heffingen	274.248	347.350
Totaal overige bedrijfskosten	<u>14.716.101</u>	<u>14.691.170</u>

**Toelichting:**

De daling van de kosten voor voedingsmiddelen en hotelmatige kosten wordt veroorzaakt door de afname van het aantal intramurale cliënten. Dit betreft de afbouw van de lichte ZZP's.

In de vergelijkende cijfers van 2014 zijn in de kosten de bestedingen van intensiveringsmiddelen opgenomen. In 2015 is dat niet het geval. Hierdoor zijn de algemene kosten lager dan in 2014.

De kosten voor onderhoud van gebouwen zijn hoger dan in 2014 dit komt door de vorming van een voorziening voor asbestsanering.

## 23. Financiële baten en lasten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
Rentebaten	90.680	99.055
Rentebaten groepsmaatschappijen	0	0
Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	0	0
Subtotaal financiële baten	<u>90.680</u>	<u>99.055</u>
Rentelasten	-1.255.288	-1.324.339
Rentelasten groepsmaatschappijen	0	0
Overige financiële lasten	0	0
Subtotaal financiële lasten	<u>-1.255.288</u>	<u>-1.324.339</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u>-1.164.608</u>	<u>-1.225.284</u>

**Toelichting:**

Door aflossing van langlopende leningen en de herziening van rentes voor een aantal leningen is sprake van een afname van de rentelasten in 2015.

**Ondertekening door bestuurders en toezichthouders**

Plaats:

Veenendaal

Datum:

W.G.

Dhr. H.J. Prins

<Datum>

Voorzitter Raad van Bestuur

W.G.

M. van Ginkel RA

<Datum>

Voorzitter Raad van Toezicht

W.G.

P. Foekens MBA

<Datum>

W.G.

J.M. Overeen-Prins

<Datum>

W.G.

J. den Heijer

<Datum>

W.G.

ir. H. de Boon

<Datum>

W.G.

ir. J.K. Hoepel

<Datum>

## **5.2 OVERIGE GEGEVENS**

## **5.2 OVERIGE GEGEVENS**

### **5.2.1 Vaststelling en goedkeuring jaarrekening**

De raad van bestuur van Stichting Zorggroep Charim heeft de jaarrekening 2015 vastgesteld in de vergadering van 18 mei 2016.

De raad van toezicht van de Stichting Zorggroep Charim heeft de jaarrekening 2015 goedgekeurd in de vergadering van 18 mei 2016.

### **5.2.2 Statutaire regeling resultaatbestemming**

In de statuten is de statutaire resultaatbestemming niet benoemd. Wel is het de verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur de jaarrekening vast te stellen inclusief een balans en een staat van baten en lasten. De Raad van Toezicht keurt de jaarstukken goed. Dit staat vermeld in artikel 23f en artikel 28 van de statuten.

### **5.2.3 Resultaatbestemming**

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in paragraaf 5.1.2.

### **5.2.4 Gebeurtenissen na balansdatum**

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum.

### **5.2.5 Nevenvestigingen**

Stichting Zorggroep Charim heeft geen nevenvestigingen.

### **5.2.6 Controleverklaring**

De controleverklaring is opgenomen op de volgende pagina.